

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ ÇOCUK ÇALIŞMALARI BİRİMİ ÇOCUK GÜVENLİĞİ POLİTİKASI¹

Son Düzenlenme Tarihi: 19 Kasım 2021
(üzerinde çalışmaya devam edilmektedir)

GİRİŞ

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi (BİLGİ ÇOÇA), İstanbul Bilgi Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı Sivil Toplum Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi altında çalışmalar yürüten bir birimdir. Üniversiteler çocuk haklarını koruma sorumluluğu taşırlar. Bu politika belgesi üniversite bünyesinde faaliyet gösteren BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi'nin çalışmaları ile sınırlıdır. Bu belgenin gelecek yıllarda üniversite içerisinde çocuklarla yürütülen her çalışmayı içerecek şekilde geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bu politika belgesinin hazırlanmasının temel dayanağı Türkiye'nin de taraf olduğu BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Sözleşme'ye bağlı ek protokol ve ilgili metinlerdir. Bununla birlikte BİLGİ ÇOÇA çocuk haklarını koruyan ilgili tüm ulusal ve uluslararası mevzuat ile birlikte üniversiteleri ilgilendiren mevzuat çerçevesinde çalışmalarını yürütür.

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi üniversite bünyesinde yer aldığı için üniversitenin ilgili mevzuatına ve kurumsal ilkelerine uygun davranır. Kurumsal İlkeler içerisindeki ilgili başlıklar ve ilgili dokümanlar şunlardır:

- [Akademik Özgürlük](#)
- [Sürdürülebilirlik](#)
- [Topluma Hizmet](#)
- [Etik ve Uygunluk](#)
- [Bilgi Güvenliği](#)
- [Kişisel Verilerin Korunması](#)
- [Bilgi Edinme](#)

Çocuk Güvenliği Politika Belgesi yukarıda sözü edilen kurumsal ilkeleri destekleyici niteliktedir. Çalışmaların BM Çocuk Hakları Sözleşmesi başta olmak üzere çocuk haklarına uygun bir şekilde hayata geçirilmesine yönelik bir niyet beyanıdır.

KURUM HAKKINDA

Biz kimiz?

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi olarak tüm çocukların görüşlerine değer verilen ve haklarının korunduğu bir dünyaya katkıda bulunmak için 20 Kasım 2007'den beri çocuk hakları alanında çalışıyoruz. Çocuk haklarının çocuklar tarafından bilinmesini ve kullanılmasını, çocuklarla çalışan yetişkinlerin çocuk haklarını korumak için güçlenmesini amaçlıyoruz. Güncel çalışma alanlarımız olan çocuk hakları eğitimi, insan hakları eğitimi, çocuk katılımı, çocuğun iyi olma hali, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çocuk işçiliği ile mücadele alanlarında araştırmalar yapıyoruz, eğitim materyalleri, modelleri geliştiriyoruz ve yaygınlaştırıyoruz. Aynı zamanda çocukların seslerini

¹ İngilizce de sıklıkla "Child Safeguarding" olarak geçen bu kavram Türkçe'de sıklıkla "Çocuk Güvenliği" olarak çevrilmiş ve kullanılmıştır. Bunun dışında kurumların bu tanıma benzer şekilde çocuk koruma, çocuk katılımı gibi politika belgeleri de bulunmaktadır.

duyurabilecekleri araçlar geliştiriyoruz. Hedeflerimize ulaşmak için bünyesinde yer aldığımız İstanbul Bilgi Üniversitesi içinde ve dışında disiplinlerarası işbirliğini sağlamayı önemsiyoruz. Sivil toplumun ve üniversitenin kaynaklarını birleştirmek ve harekete geçirmek için kolaylaştırıcı rol üstleniyoruz.

Hedeflerimiz

- Çocuklarda ve çocuklarla birlikte çalışan yetişkinlerde çocuk haklarına ilişkin farkındalığı artırmak;
- Çocukların kendileriyle ilgili konularda karar verme becerilerini geliştirmek;
- Yetişkinlerin çocukları ilgilendiren konularda alınacak kararlara ve geliştirilecek politikalara çocukların katılımını sağlama becerilerini geliştirmek;
- Çocukların toplumsal katılımlarını arttırmak için görüşlerini, düşüncelerini aktarabilecekleri araçlar ve ortamlar yaratmak, yaratılmasına katkıda bulunmak;
- Üniversite içinde ve dışında disiplinlerarası işbirliği sağlayarak çocuk hakları ve çocuğun iyi olma hali alanında bilgi üretmek ve yapılan çalışmaları sürdürülebilir kılmak;
- Çocuk ve insan hakları alanında çalışan sivil toplum örgütleriyle işbirlikleri geliştirmek, sivil toplumun çocuk hakları alanında güçlenmesini sağlamak.

Çalışmalarımızda çocuklarla doğrudan ve dolaylı temas ettiğimiz alanlar

BİLGİ ÇOÇA olarak yürüttüğümüz farklı projelerde ve gerçekleştirdiğimiz etkinliklerde çocuklara doğrudan ya da dolaylı temas ediyoruz.

Doğrudan temas ettiğimiz alanlar (güncel çalışmalarımız kapsamında):

- Geliştirilen bir eğitim materyali için pilot denemeleri
- Kurumlarla işbirliği ile doğrudan çocuklara yönelik yapılan atölyeler
- 20 Kasım zamanı çocuklara yönelik, çocuklarla birlikte yapılan şenlikler, etkinlikler
- Çocuklara yönelik araştırmalar
- Çocuk danışma süreçleri

Dolaylı temas ettiğimiz alanlar (güncel çalışmalarımız kapsamında):

- Proje ve eğitim materyallerini yaygınlaştırma süreçleri
- Çocuklarla çalışan kişilere yönelik eğitimler ve iletişim çalışmaları

ÇOCUK GÜVENLİĞİ POLİTİKASI

A. AMAÇ, KAPSAM VE TANIMLAR

Bu belgeyi neden oluşturduk? Bu belgeye neden ihtiyaç duyduk?

Bu belgenin ortaya çıkmasında etkili olan iki önemli ihtiyacımızdan söz etmek istiyoruz. İhtiyaçlarımızdan biri çocuk güvenliği açısından riskli olabilecek pratiklerimizi dönüştürmek. Bir diğeri ise çocuk hakları ve çocuğun iyi olma haline perspektifinden söylemlerimizle pratiklerimizin uyuşmasına dair kurum için bir “değerlendirme sistemi oluşturmak”. Ayrıca birimde çalışan kişiler değişse de bu metnin kalıcı bir metin olmasını, paydaşlarımızla birlikte üzerinde ortaklaştığımız bir belge olmasını hedefliyoruz. Bu metni gelişen bir belge olarak düşündük. İhtiyaçlara ve geri bildirimlere göre dönüşüme açık, esnek olmasını önemsiyoruz.

Bu belgenin kapsamı nedir?

Çocuk Çalışmaları Birimi ofisinde çalışanlar, gönüllüler, stajyerler, çalışmalarımızda yer alan uzmanlar, akademisyenler, üniversite içinde ve dışında hizmet aldığımız kişiler ve kurumlar bu belgenin kapsamı içindedir. Birim çalışanları, gönüllüler, stajyerler ve çocuklarla doğrudan teması olan kişiler bu belgede yer alan tüm prosedürleri bilmek ve uygulamaktan sorumludur. Diğer kişi ve kurumların da prosedürleri uygulaması için çaba harcanacak, bu belge bir bilgi notu olarak iletilecektir. Bu belgede yer alan maddelerden birinin ya da birkaçının belgenin iletildiği kurumların kendi iç politikasıyla çalıştığı durumlarda, ilgili madde ya da maddeler geri bildirimine açıktır.

Çocuk Güvenliği Politikasında kullanılan kavramları nasıl tanımlıyoruz?

çocuk: 18 yaşın altında, gelişen kapasiteye sahip, yetişkinlerden farklı ihtiyaçları olan hak sahibi bireylerdir.

çocuk güvenliği: Çocukları her türlü ihmal ve istismar riskinden uzak tutmak için çocukların kendilerini güvende hissettikleri ve kararlara katılabildikleri ortamlar oluşturulması.

çocuğun yüksek/üstün/öncelikli yararı: Çocukları ilgilendiren durumlarda gerçekleştirilecek etkinlik ve girişimlerin çocuklar üzerinde yaratacağı etkinin değerlendirilmesi; çocukların esenliği ve güvenliği için gerekli koruma ve bakımın sağlanması. İngilizcede ki "best interest" kavramı bazen çocuğun üstün yararı, bazen öncelikli yararı bazen de yüksek yararı olarak kullanılabilir.

çocuk koruma: Çocuk haklarının hayata geçmesi, çocukların her türlü istismar ve sömürüden korunması için önleyici, koruyucu ve destekleyici mekanizmalarının geliştirilmesi. *Diğer bir ifade ile* çocuk koruma, çocukların her tür şiddet, zarar ve hak ihlali riskinden uzak biçimde, yaşamlarının ve gelişimlerinin desteklenmesidir.

çocuk katılımı: Çocuk katılımı, çocukların görüşlerini serbestçe ifade etmeleri, bu görüşlerin ciddiye alınması ve tüm çocukların kendilerini ilgilendiren karar alma süreçlerinde etkin rol almalarıdır.

çocuğun iyi olma hali: Çocuğun iyi olma hali çocuğun sağlık, eğitim, maddi durum, ilişkiler, katılım, risk ve güvenlik gibi alanlarında öznel ve nesnel kriterlerle durumunu bütüncül bir şekilde yansıtmaya çalışan bir yaklaşımdır. Çocuğun aktif bir özne olduğundan hareketle çocuğun gözünden de iyi olma halini ortaya koyar.

çocuklarla doğrudan temas: Birim çalışmaları kapsamında doğrudan çocuklarla çeşitli zaman ve mekanlarda (yüz yüze ya da online) bir araya gelinmesi, iletişim kurulmasını kapsar.

çocuklarla dolaylı temas: Birim çalışmaları kapsamında çocuğun etrafında olan ve çocuğa temas eden kurumları, kişileri destekleyecek çalışmalarımızı, çocukların haklarına erişimine dair iletişim ve savunuculuk çalışmalarımızı kapsar.

çocuğa karşı şiddet: Çocuğun sağlığı, yaşamı, gelişmesi veya onuru açısından fiili veya potansiyel zararlar sonucunda her tür kötü muameleyi, fiziksel, duygusal veya cinsel istismarı, ihmali veya ihmalkar davranışı, tic ari veya başka amaçlı sömürüyü kapsar. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre çocuğun şiddetten korunması için yasal, idari, toplumsal, eğitsel bütün önlemler alınmalı, müdahaleler belirlenmelidir.

istismar: Çocuğa karşı kasıtlı olarak kullanılan fiziksel güç; kendisinin tam olarak kavrayamadığı, gelişme düzeyi açısından hazır olmadığı bir cinsel etkinliğe dâhil edilmesi; küçük düşürme, suçlama, tehdit, korkutma, ayrımcılık yapma ve alay etme gibi davranışlarla çocuğun sevgi ve ilgiden mahrum kalması sonucunda çocuğun sağlığı,

yaşamı, gelişmesi veya onuru açısından zararlı durumların ortaya çıkması veya çıkabilecek olması. İstismar fiziksel, duygusal, ekonomik ve cinsel istismar şeklinde olabilir.

ihmal: Çocuğun bakımından sorumlu kişilerin mümkün olmasına rağmen, çocuğun iyi olma halini desteklemek için sağlık, eğitim, duygusal gelişim, beslenme, barınma ve güvenli yaşam koşulları gibi alanlarda yapılması gerekenleri yapmaması; çocuğun gelişimi için gerekli imkanları sunmada ihmalkar davranması.

Tanımları hazırlarken yararlanılan kaynaklar EK-4 bölümünde yer almaktadır.

B. KORUMA VE ÖNLEME PROSEDÜRLERİ

1. Önleyici Faaliyetler

a. Çocuk Güvenliği Risklerinin Azaltılması

BİLGİ ÇOÇA olarak çalışmalarımızı yürütürken çocuklar için güvenli alanlar oluşturma sorumluluğumuz olduğunu biliyoruz. Planlama aşamasından başlayarak tüm çalışmalarımızda uygulama ve izleme aşaması da dahil olmak üzere ortaya çıkabilecek riskleri belirlemeye ve çalışmalarımızı bu riskleri en aza indirecek şekilde düzenlemeye çalışırız.

b. İşe Alım Süreçleri

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi'nde işe alım süreçlerinde çocuklarla çalışma deneyimi olan, çalışmalarını yaparken çocuk katılımı perspektifiyle hareket eden ve hak temelli yaklaşımı benimseyen, bu alanlarda güçlenmek isteyen kişilere öncelik veririz. Özellikle doğrudan çocuklarla çalışacak kişilerin öncesinde bu konuda yeterince deneyim sahibi olmasına dikkat ederiz. İş sözleşmesiyle birlikte çocuklarla doğrudan çalışmalar yürütecek kişilere bu belgeyi ve eklerini iletiriz. EK 3'te yer alan Davranış Kuralları'na uymayı taahhüt etmelerini isteriz. Bunlar dışında işe alınan tüm kişiler üniversitemizin İK prosedürlerini ve gerekliliklerini de yerine getirmekle sorumludur.

Gönüllü olarak birime destek vermek isteyenlere de aynı şekilde bu belgeyi ileterek, kabul ettiklerinden emin oluruz. Kişilerin çalışma süreci ve gönüllülük süreçleri boyunca çocuk hakları, çocuk katılımı, çocuk güvenliği konusunda kendilerini destekleyecek eğitimler yaparız, bu tür eğitimlerde yer almalarını teşvik ederiz, buna alan açarız.

c. Sözleşmeler ve Ortaklıklar

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi tarafından yapılan sözleşmelerde yer alan faaliyetlerin çocuklar için en az risk oluşturacak şekilde hayata geçebileceği bir şekilde düzenlenmesini sağlarız. Sözleşme ve ortaklık kurulacak tarafın geçmişte çocuklara zarar veren bir faaliyetinin gerçekleşip gerçekleşmediğini araştırır ve ortaklığı bu analize göre yaparız. Sözleşme/anlaşma aşamasında çocuk güvenliği politikamızı taraflara iletir, sözleşme konusunun icrası sürecinde sözleşmede yer verdiğimiz ve çocuk güvenliği politikamızın ilke ve prensiplerini destekleyen maddelere uygun davranılıp davranılmadığını takip edeceğimizi belirtiriz. Bu maddelere aykırılık tespit edildiğinde taraf ile iletişime geçeriz ve çocuk güvenliği politika belgesinden doğan önceliklerimizin hatırlatıcısı oluruz.

d. Çocuğa Dair Bilgilerin Korunması

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi olarak gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerin doğası gereği çocuklardan alınan kişisel bilgilerin korunması ve saklanması konusunda özen yükümlülüğümüz olduğunu kabul ediyoruz. Çocuklardan alınan kişisel verilerin ve etkinliğe katılım, bir konu ile ilgili görüş alma vb. durumlarda; ÇHS md. 17'de düzenlenen bilgi alma hakkına dayanarak çocukların anlamlı bir şekilde bilgilendirilmesini önceliklendiriyoruz. Bu kapsamda Saklanan ve korunan çocuklara ait kişisel verilerin Avrupa Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) kapsamında düzenlenen "unutulma hakkı" hükümlerine dayanarak tüzükte belirlenen şartlar oluştuğunda geri dönüşü olmayacak şekilde silineceğini taahhüt ediyoruz.

e. Çocuğun Anlamlı Katılımının Sağlanması

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi olarak yürüttüğümüz proje, araştırma ve her türlü çalışmada BM Çocuk Hakları Komitesi tarafından yayınlanan Genel Yorum 12'de belirtilen çocuğun katılım hakkına ilişkin ilkelere dikkat eder, her çalışmada farklı düzeylerde çocuk katılımını hayata geçirmeye çalışırız. Bu doğrultuda çocuklardan geri bildirim alma / değerlendirme süreçleri ve çocuk danışma ekipleri oluşturma sıklıkla kullandığımız katılım mekanizmalarıdır. 2021 yılından itibaren düzenli olarak çocuk danışma ekibi ile buluşmalar yapıyoruz. Çocuklar ve yetişkinlerin bir arada olduğu, birlikte tartıştığı etkinlikler düzenlemeye çalışırız. Bu etkinliklerde çocukların katılımını desteklemek ve katılımın önündeki engelleri kaldırmak üzere EK 1'de yer alan yönergeleri hazırlar ve ilgili kişilere ulaştırırız.

f. İletişim Çalışmaları

Çocukların hem çevrimiçi hem de çevrimdışı ortamlarda kendilerini ifade etme, görselleri ve sözleriyle var olma [hakları](#) olduğunu biliyoruz. Çocukları kendilerine ait görsellerin ve yazılı materyalin çalışmalarımızda nerede ve nasıl kullanıldığı ve dijital ortamda karşılaşılabilecekleri riskler hakkında yeterince bilgilendirmek bizim sorumluluğumuz. Bu doğrultuda hem çocuklar (yaş gruplarına ve özelliklerine uygun olacak şekilde) hem de yasal sorumluları için onam formlarını hazırlar ve onamlarını alırız. Çocuklarla doğrudan çalışmalarımızda yer alan ofis çalışanları, gönüllüler, dışarıdan gelen gazeteci, fotoğrafçı vb. kişiler bu belgeden ve EK 2'de yer alan kurallardan sorumludur. Çalışmalardan önce bu belgeyi kendileriyle paylaşırız ve buna uyacakları taahhütünü alırız.

g. Satın alma ve lojistik

Çocuk istismarı ile ilişkisi olan hiçbir kişi ve kurumdan hizmet ya da ürün satın almıyoruz. Bu kişi ve kurumlarla işbirliği içinde olmayız.

h. Davranış Kuralları

Çocuklarla doğrudan temas eden tüm bireylerin çocuğa zarar vermeyen, ayrımcılık içermeyen, katılımı ve yüksek yararı gözetilen tutum ve davranışlar içinde olma sorumluluğu vardır. Çocukların güvende olması ve anlamlı katılımlarının sağlanması için bireylerin yapması gereken ve kaçınması gereken davranışlar bu politika belgesinde yer alan EK 3'te belirtilmiştir.

2. Bildirim Mekanizması ve Yanıtlama Mekanizması

Çocuk Çalışmaları Birimi'ne bildirimde bulunmak için <http://cocuk.bilgi.edu.tr/iletisim/> adresinde yer alan iletişim formunu kullanılabilir. Gönüllüler, çocuklar gibi farklı gruplar için bu formu farklı versiyonlarda hazırlayacağız. Çocukların yaşadıkları sıkıntıyı daha rahat ifade

edebilecekleri farklı geri bildirim mekanizmaları üzerine düşünüyoruz. Bu konuda çalışmaya devam edeceğiz.

Ofis hattını da bildirim için çocuklarla paylaşarak, form dışında telefon üzerinden iletişim kurmalarını sağlarız. Bu form aracılığıyla gelen bildirimlerin şu an ÇOÇA ofisinde çalışmakta olan [4 kişinin](#) tamamına ulaşacağı konusunda temasta olduğumuz çocuklar bilgilendiririz. Bildirimlerin ofis çalışanlarından biriyle ilgili olduğu durumlarda şeffaflığın ve bağımsız karar vermenin gözetilmesi için ekip dışından ve/veya üniversite içinden bir uzman görevlendiririz. Bu mekanizmalarının yüz yüze ve çevrimiçi ortam için çeşitlendirilmesi üzerine çalışmalarımız devam etmektedir.

Yasal olarak bildirilmesi gereken durumlarda gereken konuyu ilgili kurumlara iletme yükümlülüğümüz olduğunu biliyoruz. Bunu yaparken çocukları da bilgilendiririz.

Bu süreçlerde konuya bağlı olarak gerekli olduğu durumlarda üniversitenin disiplin yönetmeliği, etik kurulu ve Cinsel Tacizi ve Saldırısı Önleme Birimi gibi yapılarla iletişim ve işbirliği içinde oluruz.

3. Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedürlerinin İzlenmesi ve Gözden Geçirilmesi (Hesap Verebilirlik ve İzleme)

Çocuklardan ve kurumlardan aldığımız geri bildirimler bu belgenin işlevselliğinin sağlanması için çok önemlidir. Bu nedenle bu kanalı hep açık tutar ve düzenli gözden geçirme ve güncelleme çalışmaları yaparız. Üzerinde çalışmaya devam ettiğimiz ve çalışmaya başlayacağımız başlıklar şunlardır:

- Tüm metnin gözden geçirilmesi, ihtiyaçlar çeşitlendikçe düzenlemelerin yapılması
- Çocuk Güvenliği Politika Belgemizin üniversitedeki iç mevzuat ve yapılarla uyumlaştırılması
- Bildirim ve yanıtlama mekanizmasının çeşitlendirilmesi ve süreç akışının netleştirilmesi
- Çocuk Güvenliği Politika Belgemizin çocuklara yönelik hazırlanması
- Çocuk Güvenliği Politika Belgemizin erişilebilir olmasına dair çalışmalar
- Çocuk Güvenliği Politika Belgemizin duyurulması, tanıtımı, iletişimi

4. Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedürlerine dair Farkındalık Sağlanması

Bu politika belgesinin hayata geçirilmesi için içeriğinin anlaşılması ve benimsenmesi çok önemlidir. Bunu sağlamak için belgenin video, görsel gibi ek materyalle desteklenmesini sağlamak, ihtiyaca göre bilgilendirme için etkinlikler düzenlemek, birlikte çalışma yürütülen çocuklar için belgenin çocuk dostu bir versiyonunu hazırlamak, ihtiyaç durumunda çocukların ve diğer faydalanıcıların ana dillerine çevirmek gibi ek uygulamalar yapmayı hedefliyoruz.

EKLER:

EK 1: Çevrimiçi Etkinliklerde Yetişkinler İçin Çocuk Katılımı Yönergesi

İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi olarak çevrimiçi ortamda gerçekleştireceğimiz bu etkinliğimizde konuşmacılar 18 yaş altında olacak. Kayıt yaptıranlar arasında da 18 yaşın altında dinleyiciler de olabilir. Çocukların katılımını anlamlı kılmak amacıyla özellikle yetişkin katılımcılarımız için bazı hatırlatmalarımız var. Aşağıdaki notları etkinlikten önce okumanızı rica ederiz.

Yetişkinler olarak (organizasyon yürütücüsü/konuşmacı/dinleyici/moderatör vb.) kendimize notlarımızı şu şekilde derledik:

- Öncelikle çocuklara ve gençlere çevrimiçi etkinlikte görüşlerini güvende ve özgürce ifade etmeleri için alan yaratma sorumluluğumuzu unutmayalım.
- Yetişkinler olarak çocuk haklarını korumakla sorumluyuz. Çocuklara zarar verebilecek ve tehlikeye sokabilecek her durumun önlenmesi için sorumluluklarımızın hem çevrimiçi etkinlik sırasında hem de her zaman farkında olalım ve gerekliliklerini yerine getirelim.
- Çocukların gönüllü katılımı esastır. Her soruya cevap vermek veya yorum yapmakla yükümlü olmadıklarımızı hatırlayalım.
- Yetişkin bir konuşmacıya/dinleyiciye hitap ederken kullandığımız ses tonu ve dilin aynısını çocuk konuşmacılar/dinleyiciler için de kullanalım. “Canım”, “tatlım” gibi paneldeki bir yetişkin konuşmacıya hitap etmediğimiz cümleleri çocuklar için de kullanamayalım.
- İhtiyaç duyulan noktalarda sorularımızda ya da yaptığımız yorum ve katkılarda kullandığımız dilin anlaşılır ve sade olmasına dikkat edelim.
- Geniş bir izleyici kitlesi önünde çevrimiçi ortamda konuşma yaparken göz teması kurma ihtimali azalacağı için bazı zorluklar yaşanabilir. Yorum yaparken ve/veya soru sorarken destekleyici ve güçlendirici bir dil kullanmaya özen gösterelim. Her türlü ayrımcı ifade ve söylemden uzak duralım.
- Çocuklar içinde yer aldıkları gruplar, kurumlar, okullar, ülkelerindeki başka çocuklar vb. adına konuşmayacaklar. Her çocuğun kendi deneyimini aktardığını unutmayalım.
- Çocuklarla özel olarak iletişim kurmayalım. Çevrimiçi etkinliğe katılan bir çocukla her türlü özel görüşmenin, özel sohbetin, özel mesajlaşmanın veya video görüşmesinin yasak olduğunu; çocuklarla yalnızca güvendiği yetişkinlerin veya etkinliği organize eden kişilerin aracılığıyla ihtiyaç duyulursa iletişim kurulabileceğini lütfen unutmayalım.
- Bir çocuk konuşmacı tarafından yapılan sunum hakkında yorum yapmak veya ona bir soru sormak istediğimizde, lütfen sohbet kısmındaki “herkese” seçeneğini kullanalım. Lütfen hiçbir şekilde çocuklarla doğrudan iletişim kurmaya çalışmayalım.
- Hem konuşmacı çocukların kendilerinden hem de bakım verenlerinden seminer sırasında haber verilerek fotoğraflarının çekileceğine ve etkinliğin video kaydını yapılacağına dair onamları alınmıştır. Onam alınmış olsa dahi önceden izin almadan/haber vermeden çocukların ekran görüntülerini çekmekten, kaydetmekten ve sosyal medya iletilerimizde/diğer belgelerimizde buldukları yeri, ad-soyadını veya onların tanınmasını sağlayacak diğer verileri belirtmekten uzak duralım.
- Çocukların mikrofonlarını ve kameralarını ne zaman açacaklarına dair karar verme haklarına saygı gösterelim. Asla bu konuda ısrar etmeyelim.

Kaynak: 13. Avrupa Çocuk Hakları Forumu organizasyon ekibi tarafından hazırlanan çocuk katılımı yönergesinden yararlanılmıştır.

EK 2: İletişim Çalışmaları

- Çevrimiçi ya da yüz yüze çalışmalarda çocukların görüntülerinin alınacağı, fotoğraflarının çekileceği durumlarda kendilerinden ve ailelerinden onam formu alırız.
- Onam formu alınan çocukları ve aileleri alınan fikirlerin, çekilen fotoğraf ve video kaydı gibi görsel malzemelerin nerede ve nasıl kullanılacağı hakkında bilgilendiririz.
- İletişim kanallarımızda çocukları zayıf, güçsüz bireyler olarak gösteren görsel ve yazılı materyal kullanmayız.
- Çocukların çıkacak haber ya da röportajda nasıl temsil edildiği, nasıl yer aldığını değerlendirmek için yayınlanmadan önce ilgili kişi ya da kurumdan bize gönderilmesini rica ederiz.
- İletişim çalışmalarımızda çocukların özel yaşam hakkına ve güvenliğine önem veririz.
- Çocuklar dijital ortamda kendilerine ait ses ya da görsel paylaşılmasına onay verdiklerinde bu onayın gerçekten ne anlama geldiği, onayın geri çekilmesi durumunda verilerin dijital ortamda tamamen yok edilemeyeceği konusunda çocukları bilgilendiririz.
- Çocukların kendi görselleri, isimleri ile çevrimiçi ortamlarda bulunmalarından doğabilecek riskler konusunda çocukları bilgilendiririz.

EK 3: Davranış Kuralları

HER ZAMAN

- Tüm çocuklara, sahip oldukları farklılıklar, koşullar ve değerler ne olursa olsun saygılı ve eşdeğerli davranacağım.
- Çocukların özel yaşamına, kişisel alanına, bedensel söz hakkına, sınırlarına ve özel eşyalarına saygı göstereceğim.
- Çocukların kendilerini doğrudan ya da dolaylı ilgilendiren tüm konularda karar alma süreçlerinde yer almaları için onları destekleyeceğim.
- Çocuklarla çalışırken şiddetsiz, hiyerarşik olmayan, yapıcı ve kapsayıcı tutum ve davranışlar sergileyeceğim.
- Çocuklara kendilerini rahat ve güvende hissettirecek alanlar yaratacağım, kendilerini rahatlıkla ve özgürce ifade etmelerini destekleyeceğim, dinleyeceğim, “hayır” demelerine alan açacağım; görüşlerini dikkate alacağım. Çocukların görüşlerine dair alınan kararlar ve gerçekleştirilen çalışmalara dair çocuklara geri bildirimde bulunacağım.
- Çocukların, ailelerin ve tüm paydaşların kişisel bilgilerini gizli tutacağım.
- Bir çocukla yalnız kalmam gereken durumlarda çocuğun güvende olması için önlem alacağım. Başka bir yetişkinin ortamda bulunmasını sağlayacağım. Bunu yapamadığım durumlarda görünür olacağım.
- Çocuklar ve aileleri/bakım verenleri için güvenli ortam yaratabilmek için onlarla işbirliği içinde olacağım. Kişilerin kültürel duyarlılıklarına ve toplumsal cinsiyet eşitliğine göre iş bölümü yapmaya gayret edeceğim.
- Çalışma planlarını ve çalışma ortamlarını çocuğun yaşını, gelişimini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak riskleri en aza indirecek şekilde düzenlemeye dikkat edeceğim.
- Çocukların özel eşyalarını kendi talepleri doğrultusunda koruyacağım ve çocukların bilgisi olmadan herhangi bir şekilde bu eşyalara müdahale etmeyeceğim.

- Çalışmalarım sırasında herhangi bir çocuğun Birim çalışanları dışında şiddete maruz kaldığına tanık olursam bir Birim çalışanı ile paylaşacağım. Birim çalışanlardan birine dair tanıklığım olursa birimin bağlı olduğu BİLGİ STÇM yönetim kurulundaki kişilere bildirim yapacağım.
- Çocukların yanında zarar görmelerine sebep olabilecek eşyalar bulunduğunu fark ettiğimde bunu göz adı etmeyeceğim. O eşyanın güvenli alandan çıkarılmasını sağlayacağım.

ASLA

- 18 yaşından küçük biriyle hiçbir şekilde romantik ve/veya cinsel bir ilişki biçimi kurmayacağım. Bunun istismar olduğunu ve yasada suç olarak tanımlandığını, hiçbir şeyin bir mazeret olamayacağını biliyorum.
- Hiçbir çocuğa vurmayacağım. Fiziksel ya da sözel aşağılayıcı, alçaltıcı ve istismar edici hiçbir davranışta bulunmayacağım.
- Çocuklarla öpmek, sarılmak, okşamak dahil olmak üzere hiçbir şekilde fiziksel temasta bulunmayacağım. Acil durumlarda müdahale etmek zorunda kaldığımda bilgilendirme yapacağım.
- Desteğe ihtiyacı olduğunu ifade etmemişse çocuğun kendi başına yapabileceği şeyleri onun yerine yapmayacağım.
- Çocuğun emeğini sövmeyeceğim.
- Çocuklar arasında ayrımcılık yapmayacağım, hiçbir çocuğu kayırmayacağım ve dışlamayacağım.
- Çocuklara yalan söylemeyeceğim. Cevaplamak istemediğim bir soru sorulduğunda da yalan söylemeyeceğim. Paylaşmak istemediğimi ifade edeceğim.
- Çocuğun yüksek yararı gerektirmedikçe hiçbir çocukla yalnız kalmayacağım.
- Çocuklarla çalışırken alkol veya herhangi bir madde etkisinde olmayacağım.
- Çocuklara ait bilgileri çocuğun yüksek yararı gerektirmedikçe hiçbir şekilde kimseyle paylaşmayacağım. Söz konusu durumlarda öncelikli olarak çocuğun onayını alacağım.
- Yürütülen çalışma için gerekli olmadıkça çocukların fotoğrafını veya videosunu çekmeyeceğim. Gereken durumlarda nerede ve nasıl kullanacağını açıklayarak çocukların ve ailesinin/yasal sorumlusunun iznini alacağım.
- Çocuğu ve ailesini tehlikeye sokabilecek hikaye ve görüntüleri yayınlamayacağım.
- Çocukları gösteren pornografi seyretmeyeceğim, yayınlamayacağım, üretmeyeceğim ve paylaşmayacağım. Çocuklara pornografik malzeme göstermeyeceğim.
- Çocuklara ait hiçbir kişisel bilgiyi, görseli kişisel araçlarımda saklamayacağım. Hiçbir şekilde, hiçbir ağda yaygınlaştırmayacağım.
- Görev aldığım çalışma gerektirmedikçe birlikte çalıştığım çocuklarla ve aileleriyle sosyal ağlar aracılığıyla iletişim kurmayacağım.
- Çocuklarla ve aileleriyle profesyonel sınırların dışında bir ilişki geliştirmeyeceğim.
- BİLGİ ÇOÇA Çocuk Güvenliği Politikası ve Davranış Kuralları ile ilgili herhangi bir ihlalde ve ihlal şüphesinde göz yumma, görmezden gelme veya bildirmeme davranışlarında bulunmayacağım.

EK 4: TANIMLAR İÇİN YARARLANILAN KAYNAKLAR

- BM Çocuk Haklarına dair Sözleşme
- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf>
- Hayata Destek Derneği
https://www.youtube.com/watch?v=6ECI11gik3Y&ab_channel=hayatadestek
- Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (2002), Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Uygulama El Kitabı
- Çocuğa Şiddeti Önliyoruz Ortaklık Ağı Çocuk Koruma Politika Belgesi
<http://www.cocugasiddetionluyoruz.net/storage/app/media/uploaded-files/cocuk-koruma-politika-belgesi1612-1.pdf>
- Çocuklara Kötü Muamelenin Önlenmesi: Bu Konuda Harekete Geçilmesine ve Kanıt Toplanmasına Yönelik bir Kılavuz
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43499/9241594365_tur.pdf?sequence=21&isAllowed=y
- Eşitsiz Bir Toplumda Çocukluk
<https://bilgiyay.com/wp-content/uploads/2019/01/eşitsiz-bir-toplumda-çocukluk.pdf>